WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" **Wychodzi dwa razy dziennie.** **Cena 4 halerze.** **Wychodzi dwa razy dziennie.** „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Naprowincyi: miesięcznie 2 kor. 70 hal.. kwartalnie kor. 8 W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 12 w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JÓZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer południ. 10 h., wieczorny 4 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracyi „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. Adres Red.: Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu" róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej L. 7 Od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 15 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., skład tabelaryczny, liczbowy, od wiersza 30 hal za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokołowski, Pasaż Hausmanna. w Wiedniu Haasenstein & Vogler. M. Opelik, M. Dukes, M. Schalek, E. Brunn, Kutschbera & Schleri, R. Moses Friedl, w Berlinie F E. Cos, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Baczkowski 14 Cite de Trevise, John F. Johnes & Cie.

Nr. 114 **Kraków, niedziela 8 marca 1908 r.** **ROK XVI.**

Kronika.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM!
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków 7 marca

P. J RYCHTER prosi nas o zaznaczenie, iż z dniem wczorajszym z redakcyi „Postępu" wystąpił.

SPRAWY MIEJSKIE. Sekcja III prawnicza Rady miasta, na wczorajszem posiedzeniu, przed porządkiem dziennym przeprowadziła dłuższą dyskusyę nad rozdziałem agend pomiędzy poszczególne Sekcje Rady m i wezwała Magistrat do przedłożenia Sekcyi wniosków swych w tym kierunku. Następnie rozpatrywała Sekcja sprawę interpretacyi postanowień ustawy przemysłowej, dotyczących nadawania przez Magistrat jako przez władzę przemysłową koncesyi gospodnio szynkarskich. W końcu uchwaliła Sekcya utworzyć nadetatową posadę praktykanta manipulacyjnego w miejskiem biurze statystycznem z tytułem bibliotekarza i załatwiła kilka spraw osobistych, jako to: emerytalnych, darów z łaski i zapomóg drożyźnianych dla dyetaryuszy i służby miejskiej.

— WYBORY do RADY MIEJSK. Jak nam donoszą, ogólna ilość reklamacji wniesionych do list wyborczych wynosi 271 — z tego 66 z powodu opuszczenia, 192 o przeniesienie do innych kół lub oddziałów, 6 o wykreślenie z listy, 7 o sprostowanie nazwisk.

— TOWARZYSTWO dla PIELĘGNOWANIA NAUK SPOŁECZNYCH. Po kilku latach przerwy towarzystwo to, które w pierwszym roku istnienia urządziło cykl odczytów o wsi polskiej, budzących tak gorące zainter. w naszem mieście, podjęło na nowo przerwaną swoją działalność.

Dnia 29 stycznia br. odbyło się walne zgromadzenie przy licznym udziale członków, na którem adwokat dr. Caro przedstawił projekt przyszłej działalności Towarzystwa, umożliwiający branie w niem udziału wszystkim ludziom oddającym się pracy naukowej w dziedzinie nauk społ. bez różnicy poglądów politycznych Zamiast urządzania odczytów na dany temat dla szerszej wykształconej publiczności, przyczem nie zawsze dałaby się osiągnąć jednomyślność prelegentów, zgodzono się na opracowywanie referatów o danej konkretnej kwestji przez kilku prelegentów, z rozm. stanowisk. Referaty te będą drukowane kosztem towarzystwa i staną się podstawą dyskusji, w której wszyscy członkowie odpowiednio przygotowani mogą wziąść udział. W ten sposób dana podstawa nietylko zyska na wszechstron. oświetleniu, ale wszyscy ludzie naukowo pracujący znajdą możność wypowiedzenia o niej swego zdania

Projekt ten po ożywionej dyskusji, w której wzięli udział: prof. dr. Czerkawski, prof dr. Rostworowski, dr. Zofia Daszyńska Golińska, dr. Adam Krzyżanowski, dr. Karol Kolischer, inż. Rolle i prof. Wojciechowski został jednomyślnie przyjęty.

Wybrano zarząd główny Towarzystwa, w skład którego weszli pp. prof. Czerkawski, dr. Leopold Caro, dr. Zofia Daszyńska Golińska, dr. Adam Krzyżanowski, dr. Karol Kolischer, inż. Karol Rolle i dr. Rudolf Sikorski. Skutkiem nawału zajęć zawodowych dr. Rudolf Sikorski widział się zmuszonym zrezygnować, wobec czego zarząd kooptował dra Kazimierza Wł. Kumanieckiego.

Tak ukonstytuowany wydział wybrał przewodniczącym:

Prof. dr. Czerkawskiego, zastępcą przewodniczącego adwokata dra Leopolda Caro, skarbnikiem dra Karola Kolischera, sekretarzem inżyniera Karola Rollego.

Najbliższą sprawą, jaka zajmie Towarzystwo, będzie osadnictwo polskie w Brazylii. Referaty obiecali redaktorowie z Kurytyby, bawiący chwilowo w Krakowie, pp. Bielecki i Warchałowski oraz docent dr. Franciszek Bujak i dr. Leopold Caro.

Następnie przyjdzie na porządek dzienny sprawa finansów miejskich, w której opracowaniu wezmą udział dr. Karol Koliszer, prof. dr. Jerzy Michałowski i dr. Zofia Daszyńska-Golińska oprócz referentów dotąd jeszcze nie ustalonych.

O dalszej akcji Towarzystwa nie omieszkamy donieść.

Z KLUBU POCZTOWEGO. W Klubie urzędników poczty i telegrafu, odbędzie się dzie się w lokalu własnym (Lubicz 5) w wigilię św. Józefa tj. we środę dnia 18 bm. koncert muzyki wojskowej 56 p. p. po którym nastąpi uroczyste wręczenie dyplomu członkowi honorowemu Klubu p Maurycemu Sieberowi, kontrolorowi poczty. Zakończy zabawa taneczna. Początek o godzinie 8 wieczorem. Wstęp dla członków zwyczajny, dla niećzłonków k. 2.50 dla PP. Akademików k. 1.

— TOWARZYSTWO OGRODNICZE w Krakowie odbędzie walne zgromadzenie w gmachu chemicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego we środę d. 11 bm. o g. 6 wieczorem z następującym porządkiem dziennym: a) sprawozdanie z czynności za r. 1907, b) sprawozdanie komisji kontrolującej, c) wybór prezesa, wiceprezesa członków wydziału, d) wybór komisi kontrolującej, e) losowanie kwiatów. W razie niezebrania się potrzebnej wedle statutu liczby członków, odbędzie się walne zgromadzenie tegoż dnia o g. wpół do 7 bez względu na ilość członków.

— Z „HARMONII". Walne zgromadzenie członków Tow. przyjaciół muzyki „Harmonia" odbędzie się w sobotę dn. 14 b. m. o godzinie 5 po południu w sali konferencyjnej Rady miasta. Porządek dzienny: Odczytanie protokółu z ostatniego walnego zgromadzenia. Sprawozdanie z roku ubiegłego. Sprawozdanie komisji kontrolującej. Wnioski wydziału. Wnioski i interpelacje członków. Wybory członków wydziału i komisji kontrolującej. W razie braku kompletu odbędzie się o godzinie 5 i pół tegoż dnia ponowne walne zgromadzenie bez względu na liczbę obecnych.

— Z ŻYCIA MŁODZIEŻY. W niedzielę dn. 8 b. m. odbędzie się o godz. 11 przed południem w kółku Slawistów odczyt p. Zygmunta Lubertowicza: „Mickiewicz a Stryjkowski". Wstęp dla gości 20 hal.

ODCZYT. P Zygmunt Zieliński, inżynier cywilny w Jaśle, wygłosi w sali Resursy urzędniczej w Krakowie, dn 15 marca br. o godzinie 5 popołudniu odczyt „O naszych stosunkach ekonomiczno społecznych w Galicyi". Pan Zieliński był kontrkandydatem ks. Pastora przy ostatnich wyborach do Sejmu.

— BACZNOŚĆ URZĘDNICY, KUPCY i PRZEMYSŁOWCY. Otrzymujemy następujące pismo: W Wiedniu powstał Związek dla udzielania kredytu towarowego dla oficerów i urzędników. Za Związek podpisali, odnośny, dzisiaj już może w ręku każdego urzędnika w Galicji znajdujący się okólnik, książe Alfred W r e d e, jako prezydent, a Ernest B a r e n de M o y de S o n s, ck. radca ministerjalny, jako zastępca prezydenta Związku. Firma tego Związku opiewa: „Einkaufs-Zentrale für Offziere und Beamte" (Centrala Zakupu dla oficerów i urzędników) i ma swoją siedzibę w Wiedniu. Instytucją finansową Związku jest wiedeński Bank związkowy Kredytowy. Jednym z inicjatorów, gdy nie głównym inicjatorem Związku jest p. Fryderyk G r a b s c h e i d, I wiceprezydent Związku austrjackich urzędników państwowych.

Przytoczone tu nazwiska osób i osobistości zasługują na zaufanie, a rozesłany urzędnikom (i oficerom) regulamin odpowiada każdemu, kto potrzebuje taniego kredytu towarowego (ubranie, umeblowanie i t. p.) A jednak należy być wobec całego tego przedsiębiorstwa bardzo ostrożnym, ponieważ nie jest wykluczonem, że szereg interesentów, którzy uczepili się pół szlachetnie myślących inicjatorów, kieruje się myślami ukrytymi. W powyżej wspomnianym okólniku znajduje się np. taki ustęp: „W celu zorganizowania Centrali Zakupu będziemy tworzyli w każdej miejscowości Komitety mężów zaufania z łona urzędników". Po co? Po to może, ażeby służyli Ogólnemu Kredytowemu bankowi związkowemu lub jego Reprezentacji wywiadami, czy ten lub ów urzędnik zasługuje na żądany kredyt? Na coś lepszego chyba nie, jeżeli narzuca się urzędnikom miejscowe firmy kupieckie, na które Reprezentacja urzędników krajowych w c a ł o ś c i byłaby się nie zgodziła. Jest to już pierwszy krok chybiony, a to tak dalece, że należy się z przystąpieniem do tego Związku bezwarunkowo tak długo wstrzymać, aż powstaną w Krakowie i Lwowie Reprezentacje urzędnicze, dziennikami krajowymi ogłoszone i podadzą swój program działania do ogólnej wiadomości.

Upraszam Redakcje wszystkich dzienników krajowych, ażeby raczyły tę moją przestrogę podać do wiadomomości swoich czytelników. ponieważ rozchodzi się tu o znaczny zastęp konsumentów kraj., który mógłby poniekąd przepaść dla krajowych producentów i t. d.

Józef Bromowicz
z grona urzędn. kol. pań. w Krakowie.

— KONCERT Eryka S c h m e d e s a pierwszego tenora opery wiedeń. śpiewaka nadw. ze współudziałem Oskara Dachsa pianisty odbędzie się w poniedziałek dn. 9 b. m. w sali Starego teatru. Na program składa się: Wagner „Am stillen Herd" ze „Śpiewaków norymberskich, E. Schmedes. Schubert Impromptu as-dur i Grieg Au printemps O. Dachs.

Brahms Botschaft, R. Strauss Ich trage meine Minne, R. Strauss Zueignung, Hildach Der Lenz E. Schmedes. Puccini arja z „Toski,“ Wagner Pieśń miłości z Walkirji E. Schmedes. Schulz-Evler Arabeski na temat Straussa O. Dachs. Wagner, opowiadanie Graala z „Lohenringa,“ E. Schmedes. — Początek o godz. wpół do 8 wiecz.

Z „SOKOŁA“. Zwyczajne walne zgromadzenie członków Towarzystwa „Sokół“ odbędzie się w niedzielę, dnia 5 kwietnia br. o godzinie 4 po południu w gmachu własnym. Gdyby zwołane w tym terminie walne zgromadzenie nie doszło do skutku dla braku kompletu, następne odbędzie się dnia 12 kwietnia o godzinie 4 popołudniu bez względu na komplet.

Wnioski na Walne Zgromadzenie należy zgłaszać na piśmie do Wydziału do dnia 20 marca br.

— NAGRODY DLA KOMPOZYTORÓW Ministerstwo wyznań i oświaty ogłasza, że na rok bieżący ma do rozdania 2 nagrody rządowe w wysokości po 1000 kor. dla frekwentantów kursu kompozycyjnego wszystkich szkół muzycznych w państwie. — Termin wnoszenia zgłoszeń upływa 30 września b. r.

POWSZECHNE WYKŁADY UNIWERSYT.

(w auli I Szkoły realnej, o godzinie 6 wieczór).

W poniedziałek dnia 9, we wtorek d 10 i w środę d 11 marca: Prof. Uniw dr Stanisław Estreicher: Rozwój ustroju Anglii (3 wykłady).

We czwartek d 12 i w piątek d 12 marca: Prof dr Józef Flach: O romantyzmie i neoromantyzmie (wykład I — II).

Na prowincyi, w niedziele d 8 marca:

Bochnia. Doc. Uniw dr Franciszek Bujak Z podróży do Danii, z obrazami świetlnymi (sala kasynowa g. 5)

Jasło. Dyr gimn. Stanisław Rzepiński: Konstantynopol, wspomnienie z podróży, z obrazami świetlnymi (sala „Sokoła“ g 5)

Nowy Sącz Dr Edward Zieliński: O gruźlicy płuc (sala „Sokoła“ g. 5)

Rzeszów. Prof dr Zygmunt Zawirski: Nieświadome stany psychiczne (sala „Sokoła“ g. 4)

Tarnów Dr Ludwik Kolankowski: O królowej Bonie (sala kasynowa g 5)

Wadowice Radca szkol dr Czesław Pieniążek: Gawędziarze w poezyi polskiej (sala „Sokoła“ g 5)

Wieliczka. Inspektor szkol. Antoni Rink: Matka Napoleona I (sala teatralna g. 4)

Zator. Prof. dr Stanisław Turowski: O Stefanie Żeromskim (sala Rady miejskiej, g 5)

DZIECIOBÓJSTWO. Policya lwowska aresztowała Anastazię Melnyk, służącą, matkę dziecka znalezionego onegdaj w piasku w ogrodzie miejskim. Okazało się bowiem, że podała ona fałszywe szczegóły co do rzekomego oddania dziecka na wychowanie pewnej kobiecie z Janowa. Policja posądza, że właśnie sama matka udusiła i zakopała dziecko w piasku.

— I KONGRES MASZYNISTÓW, który odbędzie się w Wiedniu w dniach 14, 15 i 16 b. m., zgromadzi większą liczbę maszynistów zajętych w różnych gałęziach przemysłu. Przybędą maszyniści maszyn stałych, zajętych przy żegludze i maszyniści kolejowi prywatnych kolei żelaznych.

Kongres ten budzi żywe zainteresowanie w szerokich kołach przemysłowych, będą na nim bowiem poruszane najżywotniejsze sprawy, dotyczące stanu i zawodu maszynistów, o których dotąd wcale, albo bardzo mało mówiono. Szczególny nacisk położono na utworzenie ogólnej organizacji maszynistów w Austrii. Delegaci galicyjscy otrzymali dyrektywę, by dążyli do utworzenia organizacji, lecz na gruncie zawodowym bez podkładu partyjnego.

Porządek dzienny kongresu wyczerpuje wszystkie sprawy mające bezpośredni związek z zawodami maszynistów. Interesujący się tym nowym ruchem, lub chcący wziąć udział w kongresie, zgłosić się winni po bliższe informacje do stowarzyszenia: „Pierwszy Związek galic. maszynistów, werkmistrzów i monterów“ w Krakowie, ulica Mikołajska l. 10.

Telegramy.

WYBORY do RADY MIEJSKIEJ we LWOWIE.

LWÓW. Wybory uzupełniające do Rady miejskiej odbędą się dnia 26 bm. Ma być wybranych 50 radnych na 6 lat t. j. do r. 1913, zaś oprócz tego 4 radnych na 3 lata w miejsce zmarłych członków Rady, których mandat miał jeszcze trwać do r. 1910.

KOMISJA BUDŻETOWA.

WIEDEŃ. Komisja budżetowa w dalszym ciągu obradowała dziś nad działem „poczta i telefon“ Pos. S y l w e s t e r oświadczył się za rozszerzeniem wolnego porta, także na instytuty dla popierania wolnego przemysłu i domagał się bezpośredniego połączenia telefonicznego Salcburga z Tryestem.

ULGI w EGZAMINIE DOJRZAŁOŚCI.

WIEDEŃ. Co do nowych przepisów o egzaminach dojrzałości w gimnazjach i szkołach realnych, które niebawem mają być ogłoszone, dowiaduje się „Fremdenblatt“ następujących szczegółów:

Jak wiadomo podczas ankiety szkolnej postanowiono zaprowadzić znaczne ułatwienia przy egzaminie dojrzałości. Ułatwienia te, które już przy tegorocznych egzaminach wejdą w życie, polegać mają na tem, że dotychczasowa liczba prac pisemnych w gimnazjach i szkołach realnych z m n i e j s z o n ą z o s t a n i e o 2. W przyszłości odpadnie w gimnazjach zadanie polsko-łacińskie i matematyczne, a w szkołach realnych francusko-polskie i matematyczne. Z języka ojczystego zadane będą trzy różne tematy z których jeden kandydat będzie mógł wybrać. Ustny egzamin składać się będzie z 4 przedmiotów i to: w gimnazjach z języka ojczystego, z łaciny albo greki, z historji ojczystej i matematyki: w szkołach realnych: z języka ojczystego, matematyki, fizyki i historji ojczystej. Świadectwa nie będą posiadały stopni z poszczególnych przedmiotów, lecz opiewać będą ogólnie.

NOWA POŻYCZKA ROSYJSKA.

WARSZAWA. Do „Słowa“ telegrafują z Petersburga;

W sprawie budżetu państwowego odbyła się poufna i tajna narada, w której uczestniczyli: prezes Dumy, przewodniczący w komisji budżetowej, wice przewodniczący w tejże komisji, prezes Rady Ministrów Stołypin i ministrowie. Przedstawiciele rządu wykazali nieodzowność jaknajszybszego zatwierdzenia przez Dumę Państwową budżetu na rok 1908. Zdaniem ich, podczas debatów budżetowych nie należałoby nawet poruszać sprawy reform jakichkolwiek, co mogłoby przewlec rozprawy i opóźnić budżetowe uchwały Izby.

Preliminarz na rok 1908 wykazuje, jak wiadomo, deficyt. Poufna narada, doszła do przeświadczenia, że dla pokrycia tego deficytu, jest niezbędne zaciągnięcie nowej pożyczki.

PROCES ZWIĄZKU NAR. ROS. DEFRAUDANTEM.

PETERSBURG. Członkowie organizatorowie „Związku narodu rosyjskiego“, którzy w liczbie 12 tu zostali wykluczeni ze związku za żądanie, wystosowane drogą rejentalną do Drubowina o złożenie rachunku z funduszów związkowych, obecnie zwrócili się do naczelnika miasta Petersburga z zawiadomieniem, że posiadają dowody, iż dr. Dubrowin przywłaszczył sobie 16.000 rb. z kasy związku. Żądają oni pociągnięcia Dubrowina do odpowiedzialności sądowej.

MĄDRY LIST WILHELMA-MOWCY.

LONDYN. Dzienniki poranne zajmują się listem jaki cesarz niemiecki wystosował do lorda Tweedmautha. „Daily Telegraph“ powiada, że ci którzy znali treść tego listu przed ogłoszeniem wiadomości „Timesa“ uznają za śmieszne wnioski, do jakich pismo to dochodzi. Arnold White znany ekspert dla spraw marynarki dziennika „Daily Chronicle“ oświadcza, że lord Tveedmouth doniósł o treści tego listu królowi i urzędowi spraw zagranicznych i, że uznano za rzecz niemożliwą, aby list ten miał być ogłoszonym.

MAŁŻEŃSTWO KRÓLA PORTUGALSKIEGO.

PARYŻ. Aj. Havasa donosi z Lizbony: Podane przez dzienniki wiadomości o zamierzonych zaślubinach króla Manuela z księżniczką pruską, które to pogłoski powstały z okazji zapowiedzianych odwiedzin cesarza Wilhelma, nie są dotychczas niczem uzasadnione.

ZNIŻENIE STOPY PROCENT.

BERLIN. Bank państw. zniżył dyskont na 5 i pół proc., a stopę procentową lombardu na 6 i pół proc.

SPRAWA KONGO.

BRUKSELA. Rząd przedłożył dzisiaj Izbie umowę w sprawie odstąpienia. Kongo państwu belgijskiemu. Król zatrzymuje dla siebie 10 000 ha., na których zamierza uprawiać kawę i kakao. Państwo zobowiązuje się między innemi wydać 40 milionów na szpitale, szkoły i inne cele humanitarne w Kongo.

SANDANSKY.

SALONIKI. W ubiegłym tygodniu omal, że nie schwytano znanego bułgarskiego przewódcę band Sandansky'ego, na którego rozkaz zamordowano Sarafowa i Garwanowa; zdołał on jednakże i tym razem wymknąć się.

ANARCHIŚCI W AMERYCE.

NOWY JORK. Z powodu zamachu na naczelnika policyi w Chicago, sekretarz handlu Strauss, od którego zależny jest departament emigracyjny, wydał rozkaz do władz unijnych, aby wyśledzono wszystkich anarchistów cudzoziemskich, mieszkających w miastach amerykańskich i wydalono ich z granic państwa, oraz przez prawo dozwolonemi środkami. Jednocześnie sekretarz polecił komisarzom emigracyjnym aby terorystów, przybywających do Stanów Zjednoczonych, zatrzymywano w portach i zwracano natychmiast do Europy.

LWÓW. Wczoraj zmarł tutaj Antoni Jaxa-Chamiec, szambelan, b. zastępca marszałka krajowego, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie, pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.